

Block Martin: Zigeuner. Ihr Leben und ihre Seele, dargestellt auf Grund eigener Reisen und Forschungen mit 99 Abbildungen auf 64 Kunstdrucktafeln. Bibliographisches Institut A. G. in Leipzig. 1956. — Strani 220.

Knjiga je zajemljivo pisana po vsebini in se gladko čita po slogu. Tudi slovenskim kriminalistom bo dobro došla pomoč za študij ciganov. Zlasti se v njej razpravljajo vprašanja splošnega značaja, kot indijsko poreklo ciganov, njih številčnost in porazdelitev po državah Evrope in Amerike, značajne poteze, bivališča, navade in razvade, vraže in pod. Obžalovati moramo, da se pisatelj ni oziral v večji meri na književnost, ki bi mu osvetlila pomen študija ciganov glede kazenskega pravosodja. Šestdeset avtorjev del o ciganih navaja kot vire svojih informacij, med njimi edinega Slovenca Frana pl. Miklošiča in edinega Srba Tihomila Gjorgjevića. Nikjer pa ne zaznamuje dela „Hans Gross: Handbuch für den Untersuchungsrichter“, v katerem je Gross na osnovi svojih opazovanj in poročil našega Ivana Kavčnika naslikal vprav naše cigane mojstrski, pa tako pravilno, da bi moral prav vsak čas kazenski sodnik, pa tudi varnostni organ tista izvajanja od stavka do stavka poznati. Block pravi, da so še danes pravi cigani tisti, ki živijo nomadsko vzhodno od črte: Zagreb-Budapešta-Krakovo-Leningrad; pa se malce moti. Tudi naša Slovenija ima prave cigane z vsemi značilnimi lastnostmi. Nedavno se je pisec teh vrstic vozil z večernim vlakom od Novega mesta do Ljubljane. V voz sta vstopila v Novem mestu dva cigana. Starejši obeh je še pred Mirno pečjo, pa kmalu za Svete Ane tunelom iz vagona po dvakrat zaukal v hosto, kjer kampirajo stalno cigani. Tema je bila tam kakor v rogu. V Ponikvah je čakalo nemara dvanajst ciganov na tovariša, ki sta tam izstopila. Čisto jasno je bilo vsem potnikom v vagonu, da sta cigana dajala z ukanjem signal za zbiranje, pač po prejšnjem dogovoru. Ali niso to pristihi cigani, dasi živijo zapadno od črte, ki jo postavlja Block? Sploh kaže Blockovo delo, da se spozna njen avtor največ pri ciganih Rumunije in Ogrske, kjer jih je pač na licu mesta študiral, o jugoslovanskih ciganih pa ne ve mnogo povedati. Zato pa neke vrste črtice, ki jih prinaša Block, soglašajo s potezami pri naših ciganih, druge pa ne. Res je n. pr. pisec teh vrst v svoji praksi spoznal resničnost Blockove trditve (str. 187.), da cigan brez pomisleka prosi svojega boga, naj mu pomaga pri tatvini; nič res pa ni, da cigani zagrešijo samo male zločine in da so v bistvu veliki strahopetci. Čisto narobe: Najhujše delikte so dolenski cigani zakrivali, večkrat so sodili porotniki umore in razbojništva ciganov. Cigan Simon Held je bil l. 1901 obešen! Block omenja vražo „grumus merdae“ (človeško blato, spuščeno na kraju tatvine, obvaruje dotlej, da se shladi, pred izsleditvijo storilca), nič pa ne piše o tem, da cigan zveže pri tatvini kljuko in vrata z vrvjo, da se v sobo ne more tako hitro priti od zunaj. V okviru tega prikaza ni, da bi navajali še druge momente, ki spadajo v kriminalno psihologijo ali kriminalistiko. Samo to naj še omenimo, da pripisuje Block ciganskim dekletom veliko spolno sramežljivost, vsem ciganom pa silen strah pred ciganskimi mrličji; saj cigani celo voz, na katerem je cigan umrl, zažgo. Vsekakor bi s tem prikazom dali radi pobude, da bi se gradivo, ki sta ga zbrala Hans Gross in Ivan Kavčnik, podvrglo reviziji v tem pogledu, ali velja še za današnje čase, in pa ali se ujema z Blockovimi izvajanji. **Dr. Metod Dolenc.**

Index interpolationum, quae in Justiniani Digestis inesse dicuntur, editonem a Ludovico Mitteis inchoatam, ab aliis viris doctis perfectam ope Litterarum Academiae Borussicae, Litterarum Societatis Saxonicae, Societatis Studiis Germaniae sustentandis adiuti curave-